

Grzegorz PAŹDZIOREK*

Dyrektywa 94/22/WE w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów oraz jej implementacja do prawa polskiego

STRESZCZENIE. Dyrektywa 94/22/WE została przyjęta, aby ułatwić i zintensyfikować prowadzenie poszukiwań oraz wydobycia węglowodorów na obszarze Wspólnoty, poprzez zapewnienie równego i swobodnego dostępu do tej działalności w państwach członkowskich. Dyrektywa 94/22/WE określa: procedury i kryteria udzielania zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów, zasady udziału państw członkowskich w tego rodzaju działalności, środki służące zagwarantowaniu porównywalnego traktowania podmiotów państw członkowskich prowadzących działalność regulowaną dyrektywą w państwach trzecich do traktowania podmiotów państw trzecich w przedmiotowym zakresie we Wspólnocie. Celem publikacji jest prześledzenie zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, które spowodowane zostały dostosowywaniem do wymagań dyrektywy 94/22/WE. Analizie poddano ponadto sposób wdrożenia do prawa polskiego wybranych przepisów dyrektywy. Szczególną uwagę poświęcono problematyce wyłączeń od stosowania procedury udzielania zezwoleń i przesłanek uzasadniających odmowę udzielenia zezwolenia.

SŁOWA KLUCZOWE: Dyrektywa 94/22/WE, zezwolenie na poszukiwanie, badanie i produkcje węglowodorów, implementacja, Prawo geologiczne i górnicze, użytkowanie górnicze

* Mgr inż. — Wyższy Urząd Górniczy, Katowice; e-mail: pri@wug.gov.pl

Recenzent: prof. dr hab. inż. Eugeniusz MOKRZYCKI

Wprowadzenie

W stanowisku Polski w obszarze negocjacyjnym „Energia” przyjętym 27 sierpnia 1998 r. stwierdzono, iż Prawo geologiczne i górnicze jest w większości zgodne z przepisami Unii Europejskiej, powstawało bowiem w tym samym czasie i podobnych warunkach jak dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2004 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz.Urz. L 164 z 30.06.1994 r., s. 3). Polska w pełni zaakceptowała przedmiotową dyrektywę i oświadczyła, iż wdroży ją do końca 2002 r. Pełne dostosowanie przepisów polskich do wymagań dyrektywy nastąpić miało po nowelizacji ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. nr 27, poz. 96 z późn. zm.) — dalej p.g.g. oraz trzech aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie:

- ✧ rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1994 r. w sprawie zasad organizowania i trybu przeprowadzania przetargu na nabycie użytkowania górniczego (Dz.U. nr 93, poz. 439),
- ✧ rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1994 r. w sprawie opłat za działalność prowadzoną na podstawie Prawa geologicznego i górniczego (Dz.U. nr 92, poz. 430),
- ✧ rozporządzenia Rady Ministrów z 24 sierpnia 1994 r. w sprawie kar pieniężnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków (Dz.U. nr 92, poz. 434).

Celem publikacji jest prześledzenie zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, które spowodowane zostały dostosowywaniem do wymagań dyrektywy 94/22/WE. Analizie poddano ponadto sposób wdrożenia do prawa polskiego wybranych przepisów dyrektywy. Szczególną uwagę poświęcono problematyce wyłączeń od stosowania procedury udzielania zezwoleń i przesłanek uzasadniających odmowę udzielenia zezwolenia.

Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2004 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów

Dyrektywa 94/22/WE została przyjęta aby ułatwić i zintensyfikować prowadzenie poszukiwań oraz wydobywania węglowodorów na obszarze Wspólnoty, poprzez zapewnienie równego i swobodnego dostępu do tej działalności w państwach członkowskich. Efektem

wprowadzenia nowych regulacji miało być również wzmocnienie integracji energetycznego rynku wewnętrznego. Dyrektywa 94/22/WE określa:

- ✧ procedury i kryteria udzielania zezwoleń na poszukiwanie,
- ✧ badanie i produkcję węglowodorów,
- ✧ zasady udziału państw członkowskich w tego rodzaju działalności,
- ✧ środki służące zagwarantowaniu porównywalnego traktowania podmiotów państw członkowskich prowadzących działalność regulowaną dyrektywą w państwach trzecich do traktowania podmiotów państw trzecich w przedmiotowym zakresie we Wspólnocie.

Wejście w życie dyrektywy nie spowodowało pozbawienia państw członkowskich prawa do ustalania w obrębie ich terytoriów, obszarów, które mają być udostępnione w celu prowadzenia działań związanych z poszukiwaniem, badaniem i produkcją węglowodorów. Dyrektywa wprowadziła jednak generalną zasadę, że wszystkim podmiotom powinien zostać zagwarantowany swobodny i równy dostęp do prowadzenia wyżej wymienionej działalności (por. art. 2 ust. 2 dyr. 94/22/WE), a przede wszystkim do ubiegania się o zezwolenie na jej prowadzenie.

Składane przez zainteresowane podmioty wnioski powinny podlegać obiektywnej ocenie na podstawie określonych w dyrektywie kryteriów.

Dyrektywa dopuszcza (por. art. 6 dyr. 94/22/WE) udział państw członkowskich w działalności polegającej na poszukiwaniu, badaniu i produkcji węglowodorów, nie wykluczając nawet możliwości wpływu na obsadę kierownictwa podmiotu, któremu udzielane jest zezwolenie. W świetle postanowień dyrektywy możliwe jest również uzależnienie udzielenia zezwolenia od zagwarantowania współczestnictwa państwa w realizacji przedsięwzięcia.

Państwa członkowskie mogą w zakresie wynikającym z bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa transportu, ochrony środowiska przyrodniczego, ochrony zasobów biologicznych, bezpieczeństwa urządzeń i instalacji oraz pracowników, planowej gospodarki zasobami węglowodorów lub uzyskiwania dochodów z podatków narzucać warunki i wymagania w związku z podjęciem działalności regulowanej dyrektywą, przy założeniu, iż nie mają one charakteru dyskryminującego.

Zezwolenie oznacza każdą ustawę, rozporządzenie, przepis administracyjny lub postanowienie wynikające z umowy, lub akt urzędowy, na mocy którego właściwe władze państwa członkowskiego nadają podmiotowi wyłącznie prawo do podjęcia we własnym imieniu i na własne ryzyko, poszukiwań lub badań na rzecz produkcji węglowodorów na danym obszarze geograficznym (art. 1 pkt. 3 dyr. 94/22/WE).

Przyznanie zezwolenia poza wyjątkami określonymi w art. 3 ust. 3 i ust. 4 dyrektywy następuje w drodze procedury, której rozpoczęcie może nastąpić z inicjatywy kompetentnych władz albo na skutek zgłoszenia oferty uzyskania zezwolenia przez zainteresowany podmiot.

W obu przypadkach zaproszenie do składania ofert, publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (dawniej Wspólnot Europejskich) na przynajmniej 90 dni przed upływem terminu do ich składania.

Zawiadomienie o rozpoczęciu procedury powinno określać między innymi obszar lub obszary geograficzne, których dotyczy może wniosek i proponowany termin przyznania zezwolenia.

Wielkość obszaru, na który ma zostać udzielone zezwolenie powinna zostać określona z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych przesłanek występujących przy prowadzeniu danego rodzaju działalności. Okres ważności zezwolenia nie powinien być dłuższy niż czas niezbędny do zakończenia działalności na którą jej udzielono (art. 4 dyr. 94/22/WE).

Istotnym elementem procedury jest poinformowanie o warunkach, na jakich zezwolenie może zostać przyznane.

Zezwolenie zostaje udzielone podmiotowi, którego oferta uzyskała najwyższą ocenę w oparciu o analizę:

- ✧ potencjału technicznego i finansowego,
- ✧ proponowanego systemu prowadzenia badań, poszukiwań lub eksploatacji.

Jeżeli zezwolenie jest „wystawione na sprzedaż” dodatkowym kryterium staje się cena oferowana za udzielenie zezwolenia.

Dyrektywa zakazuje dyskryminacji podmiotów ubiegających się o uzyskanie zezwolenia jak również korzystających z praw zagwarantowanych przez zezwolenie.

Państwa członkowskie mogą jednak odmówić udzielenia zezwolenia ze względu na bezpieczeństwo krajowe podmiotowi, który jest skutecznie kontrolowany przez państwa trzecie lub obywateli państw trzecich (art. 2 ust. 2 dyr. 94/22/WE).

Państwo członkowskie może ponadto zostać upoważnione przez Radę UE do odmowy udzielenia zezwolenia podmiotowi, który w sposób skuteczny jest kontrolowany przez państwo trzecie lub obywateli państwa trzeciego, które nie gwarantuje traktowania podmiotów pochodzący ze wspólnoty w zakresie dostępu do działalności w zakresie poszukiwania i wydobywania węglowodorów na zasadzie wzajemności.

Bez rozpoczęcia procedury zezwolenia mogą być przyznane, jeżeli obszar którego dotyczyć ma zezwolenie:

- ✧ jest stale dostępny,
- ✧ był przedmiotem poprzedniej procedury, w wyniku której zezwolenie nie zostało udzielone,
- ✧ z którego podmiot zrezygnował (art. 3 ust. 3 dyr. 94/22/WE).

Warunkiem stosowania wyłączenia dla obszarów stale dostępnych było ogłoszenie przez państwa członkowskie ich listy i danych o nich w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie dyrektywy.

Państwom członkowskim pozostawiono możliwość zadecydowania o niestosowaniu procedury, jeżeli uwarunkowania geologiczne i produkcyjne usprawiedliwiają przyznanie zezwoleń na dany obszar posiadaczowi zezwolenia na obszar przyległy. Państwo ma zapewnić aby posiadacze zezwoleń na obszary przyległe mogli przedstawić stosowne wnioski. Wydaje się więc, iż przepis ten należy rozumieć jako ograniczenie rozpoznawania wniosków o udzielenie zezwolenia jedynie do podmiotów posiadających zezwolenia na obszary przyległe.

Pomimo rozpoczęcia procedury zmierzającej do przyznania zezwolenia kompetentne organy państw członkowskich mogą w każdym czasie odmówić jego przyznania pod warunkiem wykazania, że nie powoduje to dyskryminacji wśród zainteresowanych podmiotów.

Zmiany w ustawie Prawo geologiczne i górnicze wprowadzone w związku z implementacją dyrektywy 94/22/EWG

Implementacja dyrektywy 94/22/WE była jednym z celów prac legislacyjnych w wyniku których uchwalono ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy — Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. nr 110, poz. 1190). Ustawa ta nadała nowe brzmienie art. 11 p.g.g. Ustęp 4 tego przepisu wprowadził wymóg poprzedzenia przetargiem ustanowienia użytkowania górniczego obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego (za wyjątkiem przypadku określonego w art. 12 ust. 1 p.g.g.).

W 2001 r. nie praktykowano zamieszczania w aktach prawa polskiego odnośników informujących jakie dyrektywy są przez nie implementowane. Braki w polskich aktach prawnych w tym zakresie usunęła ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchynieniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz.U. nr 96, poz. 959) tzw. „ustawa horyzontalna”. Ustawa ta między innymi wprowadziła do ustawy Prawo geologiczne i górnicze odnośnik informujący, iż wdraża ona dyrektywę 94/22/WE. Kolejny raz dokonano zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnicze ze względu na potrzebę pełnej implementacji dyrektywy 94/22/WE w 2005 r. Ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy — Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawy o odpadach (Dz.U. nr 90, poz. 758) wprowadzono do art. 11 p.g.g. nowy ust. 2a. Przepis ten stanowi, iż użytkowanie górnicze obejmujące poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego może zostać ustanowione w trybie bezprzetargowym, jeżeli spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:

- ✧ wykaz obszarów, w których użytkowanie górnicze może być ustanowione w takim trybie organ koncesyjny podał do publicznej wiadomości oraz opublikował w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,
- ✧ obszar objęty projektowanym użytkowaniem górniczym był w przeszłości przedmiotem przetargu, który nie zakończył się ustanowieniem użytkowania górniczego.

Nowy przepis stanowi odpowiednik art. 3 ust. 3 dyrektywy 94/22/WE, którego wcześniej nie było w prawie polskim.

Akty wykonawcze do ustawy Prawo geologiczne i górnicze a implementacja dyrektywy 94/22/WE

We wstępie wspomniano, iż w związku z implementacją dyrektywy 94/22/WE przewidywano konieczność wprowadzenia zmian w trzech aktach wykonawczych do ustawy

Prawo geologiczne i górnictwo. Pierwszym z nich było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1994 r. w sprawie zasad organizowania i trybu przeprowadzania przetargu na nabycie użytkowania górnictwa. Po nowelizacji ustawy Prawo geologiczne i górnictwo z 2001 r. zostało ono zastąpione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie przetargu na nabycie prawa użytkowania górnictwa (Dz.U. nr 156, poz. 1816), które określiło:

- ❖ zasady zamieszczania obwieszczeń o przetargu na nabycie prawa użytkowania górnictwa i dane, które powinny być zamieszczone w obwieszczeniu,
- ❖ wymagania jakie powinien spełniać oferent,
- ❖ wymagania jakim powinna odpowiadać oferta,
- ❖ termin składania ofert,
- ❖ termin zakończenia przetargu,
- ❖ zasady i tryb organizowania i przeprowadzania przetargu, w tym powoływania i pracy komisji przetargowej.

Rozporządzenie zobowiązywało organizatora przetargu do równego traktowania wszystkich oferentów i prowadzenia postępowania przetargowego w sposób zapewniający spełnienie zasad uczciwej konkurencji. Organizator musiał brać pod uwagę przy ocenie ofert prowadzenie przez oferenta działalności z rażącym naruszeniem ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnictwo.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., poza §4 ust.2, który był stosowany od dnia przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej. Przepis ten stanowił, iż obwieszczenie o przetargu na nabycie użytkowania górnictwa obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego górnictwa zamieszcza się także w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Rozporządzenie to zostało uchylone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie przetargu na nabycie użytkowania górnictwa (Dz.U. nr 135, poz. 1131). Zgodnie z wyżej wymienionym rozporządzeniem przetarg ogłasza się z urzędu lub na wniosek podmiotu zainteresowanego nabyciem prawa użytkowania górnictwa.

Obwieszczenie o przetargu na nabycie prawa użytkowania górnictwa obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego zamieszcza się poza miejscem publicznie dostępnym w siedzibie organizatora przetargu i jego stroną internetową również w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Termin składania ofert nie może być krótszy niż 90 dni od dnia zamieszczenia ostatniego obwieszczenia o przetargu. Zasadniczą zmianą, którą wprowadzono w stosunku do rozporządzenia z 2001 r. jest określenie kryteriów oceny ofert na nabycie użytkowania górnictwa. Za najkorzystniejszą uznaje się ofertę, która otrzyma najwyższą ocenę Komisji przetargowej, przyznaną na podstawie obiektywnych kryteriów dotyczących:

- ❖ technicznych i finansowych możliwości oferenta,
- ❖ proponowanego zakresu i technologii prowadzenia prac geologicznych na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnictwo,
- ❖ proponowanej wysokości wynagrodzenia za ustanowienie użytkowania górnictwa.

Rozporządzenie zawiera odnośnik informujący o tym, iż wdraża postanowienia dyrektywy 94/22/WE.

Odnosnikiem takim nie zostało opatrzone rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych (Dz.U. nr 153, poz. 1746 z późn. zm.), poprzedzone wzmiankowanym w stanowisku negocyjnym jako akt prawny wymagający nowelizacji w związku z implementacją dyrektywy 94/22/WE rozporządzeniem z dnia 23 sierpnia 1994 r. w sprawie opłat za działalność prowadzoną na podstawie Prawa geologicznego i górniczego. Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 1994 r. w sprawie kar pieniężnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków koncesji utraciło moc w związku z uchyleniem art. 128 ust. 3 stanowiącego podstawę jego wydania.

Implementacja dyrektywy 94/22/WE do prawa polskiego — wybrane zagadnienia

Z analizy przedstawionych wyżej zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnictwo zdaje się wynikać, iż polski ustawodawca za odpowiednik zezwolenia zdefiniowanego w art. 1 pkt. 3 dyrektywy 94/22/WE uznał umowę o ustanowienie użytkowania górniczego, którego treść normatywną określa art. 9 p.g.g. Zauważyć jednak należy, iż ustanowienie użytkowania górniczego następuje pod warunkiem uzyskania koncesji, a w razie jej wygaśnięcia albo cofnięcia użytkowanie górnictwo wygasa (art. 10 p.g.g.).

To powiązanie pomiędzy użytkowaniem górnictwem a koncesją uprawnia, jak się wydaje, do łącznego ich traktowania przy analizie implementacji do prawa polskiego przepisów dyrektywy 94/22/WE dotyczących zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów.

Zabieg taki staje się wręcz konieczny przy próbie wykazania, iż w prawie polskim znajduje się odpowiednik art. 2 ust. 2 dyrektywy, który przewiduje możliwość odmowy udzielenia zezwolenia na działalność regulowaną dyrektywą ze względu na bezpieczeństwo krajowe każdemu podmiotowi, który jest skutecznie kontrolowany przez państwa trzecie lub obywateli państw trzecich.

Ustawa prawo geologiczne i górnictwo nie określa bowiem przypadków w których można odmówić zawarcia umowy o ustanowienie użytkowania górniczego. Unieważnienie przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego może nastąpić w przypadku gdy nie wpłynęła żadna oferta lub wszystkie zostały odrzucone. Oferty odrzuca się, gdy nie spełniają wymagań określonych w szczegółowych warunkach przetargu (por. § 13 w zw. z § 10 rozp. RM z 21 czerwca 2005 r. w sprawie przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego).

Ustawa zawiera jednak przepis (art. 26 p.g.g.) określający przesłanki odmowy udzielenia koncesji. Zalicza się do nich przypadek jeżeli zamierzona działalność narusza wymagania ochrony środowiska, w tym związane z racjonalną gospodarką złożami kopaliny, również

w zakresie wydobycia kopalin towarzyszących, bądź uniemożliwia wykorzystanie nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem. Zauważyć należy, iż takich przesłanek odmowy udzielenia zezwolenia nie zawiera dyrektywa 94/9/WE — pomijająca praktycznie rzecz biorąc kwestie ochrony środowiska. Ponieważ art. 15 ust. 2 p.g.g. stanowi, iż w sprawach nieuregulowanych do koncesjonowania stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. nr 173, poz. 1807, ze zm.) należy sięgnąć do art. 56 ust.1 tej ustawy wyliczającego przesłanki odmowy udzielenia koncesji. Jedną z tych przesłanek jest zagrożenie obronności i bezpieczeństwa państwa lub obywateli. Wydaje się (przy założeniu, że dyrektywa nie wiąże ściśle zagrożenia bezpieczeństwa krajowego jedynie z działaniem podmiotów lub osób kontrolowanych przez państwa trzecie — co może jednak rodzić wątpliwości), iż ten przepis można uznać za odpowiednik art. 2 ust. 2 dyrektywy 94/22/WE.

Obowiązkiem Komisji zgodnie z art. 8 dyrektywy 94/22/WE jest zbieranie i analizowanie informacji dotyczących problemów prawnych lub faktycznych jakie napotykają podmioty z państw członkowskich UE w prowadzeniu lub dostępie do działalności związanej z poszukiwaniem, badaniem lub produkcją węglowodorów w państwach trzecich. W przypadku gdy państwo trzecie nie traktuje podmiotów z państw członkowskich w sposób porównywalny do tego jaki zapewnia podmiotowi z tego państwa Wspólnota, Komisja Europejska może zaproponować aby Rada upoważniła jedno lub więcej państw członkowskich do odmowy udzielenia zezwolenia podmiotowi, który jest kontrolowany przez zainteresowane państwo trzecie lub przez obywateli tego państwa (por. art. 8 ust. 3 i 4 dyr. 94/22/WE).

Rodzą się poważne wątpliwości, czy prawo polskie zapewnia możliwość skutecznego zastosowania art. 8 ust. 4 dyrektywy 94/22/WE.

Przedstawione wyżej informacje o zmianach Prawa geologicznego i górniczego świadczą, iż implementacja dyrektywy 94/22/WE przebiegała „na raty”. Pierwszym etapem było wprowadzenie obowiązkowego przetargu poprzedzającego ustanowienie użytkownika górniczego obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego. Jedynym wyjątkiem od tej zasady (art. 11 ust.2 p.g.g.) był przypadek gdy podmiot dokonał rozpoznania i udokumentował złożę kopaliny o której mowa w art. 11 ust. 2, stanowiące przedmiot własności Skarbu Państwa oraz sporządził dokumentację geologiczną z dokładnością wymaganą do uzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny (art. 12 ust.1 p.g.g.).

Analogicznego wyłączenia od stosowania procedury przyznania zezwolenia nie przewiduje art. 3 ust. 3 dyrektywy 94/22/WE, zawierający katalog przypadków kiedy można udzielić zezwolenia bez wszczynania procedury. Jak się wydaje jedynym przepisem dyrektywy, który można ewentualnie uznać za odpowiednik rozwiązania przyjętego w art. 11 ust. 2 p.g.g. w związku z art. 12 ust. 1 p.g.g. jest art. 3 ust. 5 lit. b. dyrektywy 94/22/WE. Zgodnie z tym przepisem jako udzielenie zezwolenia w rozumieniu dyrektywy nie jest rozumiane udzielenie zezwolenia podmiotowi posiadającemu inną formę zezwolenia, jeśli posiadanie ostatniego zezwolenia pociąga za sobą prawo do kolejnego.

W drugim etapie uzupełniono Prawo geologiczne i górniczne o stosowny odnośnik informujący, iż ustawa ta wdraża dyrektywę 94/22/WE.

Ostatnim etapem implementacji dyrektywy 94/22/WE było wprowadzenie nowego ust. 2a do art. 11 p.g.g. Przepis ten w ogólnym zarysie jest odpowiednikiem art. 3 ust. 3 dyrektywy 94/22/WE, określa bowiem przypadki w których użytkowanie górnicze obejmujące poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego ustanawia się w trybie bezprzetargowym.

Podsumowanie

Proces implementacji do prawa polskiego dyrektywy 94/22/WE w stosunku do zapisów w stanowisku negocjacyjnym w obszarze „Energia” znacznie się wydłużył. Wydaje się, że po ostatnich zmianach w Prawie geologicznym i górniczym polskie przepisy odpowiadają standardom określającym warunki udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów ustanowionych w dyrektywie 94/22/WE.

Pozostają jednak pewne zagadnienia wymagające pogłębionej analizy.

Literatura

- [1] DOBROCZYŃSKA A. (red.), 2003: Energetyka w Unii Europejskiej. Droga do Konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu.
- [2] DROP A., CZYSZEK T., 2000 (red): Stanowiska Polski w ramach negocjacji o członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.
- [3] GISMAN P., 2004: Obowiązujące przepisy prawa geologicznego i górniczego w aspekcie procesów dostosowawczych do standardów Unii Europejskiej. [W]: Polskie górnictwo a Unia Europejska WUG 2004, s. 20–27.
- [4] KULLMANN U., 2005: The future of mining law in European Countries. Workshop on EU Legislation and Initiatives regarding Acces to mineral resources in the Extractive Industry Sector. Kraków 13–14 czerwca 2005r.; <http://taiex.cec.eu.int/NewEventAgenda>.
- [5] LIPIŃSKI A., 1996: Użytkowanie górnicze.
- [6] LIPIŃSKI A., MIKOSZ R., 2003: Ustawa prawo geologiczne i górnicze. Komentarz.
- [7] PAŹDZIOREK G., 1997: Dyrektywa nr 94/22/EC a polskie przepisy dotyczące poszukiwań, rozpoznawania i wydobywania węglowodorów — zarys problematyki. [W]: Zadania urzędów górniczych w świetle aktualnych regulacji prawnych i potrzeb górnictwa. WUG 1997, s. 55–58.

Grzegorz PAŹDZIOREK

Directive 94/22/EC on conditions for granting and using authorizations for prospecting, exploration and production of hydrocarbons and its implementation to Polish law

Abstract

Directive 94/22/EC provides for:

- ✧ procedures and criteria for granting authorizations for prospecting, exploration and production of hydrocarbons,
- ✧ principles of participation of Member States in the above mentioned activities,
- ✧ measures ensuring comparable treatment of Member States' entities to that enjoyed by third countries entities in the field of the activities covered by this Directive.

The implementation of the Directive 94/22/EC was one of the purpose of the legislative works aiming at enactment of the act on the amendment of the act of 27 July 2001 — The Geological and Mining Law (O. J. No 110, item 1190).

This act changed the Article 11 paragraph 4 of the Geological and Mining Law. The new Article 11 paragraph 4 obligates to initiate prior tender before granting mining usufruct for prospecting, exploration or extraction of natural gas, oil, their natural derivatives and methane from hard coal. Polish legislator recognized the agreement for granting mining usufruct (Article 9 of the Geological and Mining Law) as the equivalent of authorization defined in Directive 94/22/EC.

The act of 20 April 2004 on the change and repeal of some laws in relation with the accession of Poland to the European Union (O. J. No 96, item 959) implemented to the Geological and Mining Law a reference informing that it transposes Directive 94/22/EC.

In 2005 once more the amendments were introduced to the act on Geological and Mining Law. The act of 22 April 2005 on the amendment of the act on Geological and Mining Law and the act on waste (O. J. No 90, item 758) implemented to the Article 11 of the Geological and Mining Law a new paragraph — 2a.

It determines cases in which mining usufruct may be granted without prior tender. This new provision is the equivalent of the Article 3 of Directive 94/22/EC.

KEY WORDS: authorizations for prospecting, exploration and production of hydrocarbons, directive 94/22/WE, implementation, Geological and Mining Law